

Nota - 1 Polityka rachunkowości Funduszu

1. Opis przyjętych zasad rachunkowości

a) Ujmowanie w księgach rachunkowych operacji dotyczących Funduszu.

- 1) Księgi rachunkowe Funduszu prowadzi się w języku polskim i w walucie polskiej. Księgi rachunkowe Funduszu obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą:
 - dziennik,
 - księgę główną,
 - księgi pomocnicze,
 - zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych,
 - wykaz składników aktywów i pasywóworaz obejmują
 - rejestr uczestników Funduszu – w przypadku Funduszy Inwestycyjnych Otwartych oraz Specjalistycznych Funduszy Inwestycyjnych Otwartych,
 - subrejstry uczestników Subfunduszy, wydzielone w ramach rejestru uczestników Funduszu – w przypadku Funduszy Inwestycyjnych Otwartych i Specjalistycznych Funduszy Inwestycyjnych Otwartych z wydzielonymi Subfunduszami,
 - rejestr certyfikatów inwestycyjnych – w przypadku Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego.W przypadku funduszu z wydzielonymi subfunduszami księgi rachunkowe prowadzi się odrębnie dla każdego subfunduszu.
- 2) Operacje dotyczące Funduszu ujmuje się w księgach rachunkowych w okresie, którego dotyczą.
- 3) Nabyte składniki lokat ujmuje się w księgach rachunkowych Funduszu według ceny nabycia.
- 4) Cena nabycia obejmuje prowizję maklerską, a w przypadku nabycia akcji z wykorzystaniem praw poboru także koszt nabycia tych praw. Składniki lokat nabyte nieodpłatnie ujmuje się według ceny nabycia równej zero.
- 5) Cena nabycia papierów wartościowych nominowanych w walutach obcych wyrażana jest w walucie obcej oraz w walucie polskiej po przeliczeniu według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ujęcia operacji w księgach rachunkowych Funduszu.
- 6) Nabycie albo zbycie składników lokat ujmuje się w księgach rachunkowych w dacie zawarcia umowy, pod warunkiem posiadania przez Depozytariusza oraz Księgowość Funduszy kompletu prawidłowo sporządzonych dokumentów do godziny 10.30 w dniu sporządzania wyceny za dzień, w którym umowy zostały zawarte. Składniki lokat nabyte albo zbyte przez Fundusz w dniu wyceny po godzinie 23:00 (godzina wskazana przez Fundusz, o której określa się ostatnie dostępne kursy na rynkach aktywnych w dniu wyceny) oraz składniki, dla których do godz. 10.30 w dniu sporządzania wyceny za dzień poprzedni brak jest zlecenia lub potwierdzenia transakcji, uwzględnia się w najbliższej wycenie aktywów Funduszu i ustaleniu jego zobowiązań.
- 7) W przypadku nabycia instrumentów finansowych nowej emisji za moment wprowadzenia transakcji do ksiąg Funduszu uważa się: (1) w przypadku instrumentów rejestrowanych na rynku krajowym: datę emisji lub datę rejestracji na rachunku Funduszu w zależności od tego, która data jest wcześniejsza, (2) w przypadku instrumentów rejestrowanych na rynkach zagranicznych: datę otrzymania poprawnego potwierdzenia zawarcia transakcji.
- 8) Zlecenie sprzedaży papierów wartościowych, które jest wynikiem odpowiedzi na publiczne wezwanie do sprzedaży ujmuje się w księgach rachunkowych w dacie zawarcia transakcji sprzedaży papierów wartościowych, które są przedmiotem publicznego wezwania do sprzedaży, a jeżeli nie jest określona, nie później niż w dniu rozliczenia na rachunku papierów wartościowych.
- 9) Jeżeli transakcja kupna/sprzedaży papieru wartościowego w wyniku braku potwierdzenia została ujęta w księgach rachunkowych w następnym dniu po dniu zawarcia transakcji wynikającym z pierwotnego dokumentu, to w przypadku transakcji walutowych ujmuje się je w walucie, w której są wyrażone, a także w walucie polskiej, po przeliczeniu według średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień ujęcia operacji w księgach rachunkowych Funduszu, a w przypadku papieru wartościowego, którego pierwotny termin zapadalności nie jest dłuższy niż 92 dni wycenianego w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, do wyceny przyjmuje się wszystkie parametry wynikające z umowy kupna/sprzedaży, a przede wszystkim datę nabycia, rozliczenia. W przypadku rozliczenia transakcji kupna/sprzedaży papieru wartościowego wycenianego w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej oraz braku potwierdzenia zawarcia transakcji, skutek wyceny ujmuje się jako przychody/koszty odsetkowe.
- 10) Waluty obce nabywane przez Fundusz w celu rozliczenia transakcji kupna zagranicznych papierów wartościowych, niestanowiące lokat Funduszu, oraz waluty obce sprzedawane przez Fundusz, ujmuje się w dniu rozliczenia transakcji nabycia/sprzedaży waluty. Do dnia rozliczenia wycenie podlega forward walutowy, ujmowany jako niezrealizowany zysk/strata, wynikający z porównania kursu rozliczeniowego i średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Transakcje nabycia walut obcych ujmuje się w księgach rachunkowych według faktycznie poniesionego kosztu, a transakcje sprzedaży walut obcych ujmuje się według faktycznie uzyskanych środków. Wynik na transakcji zakupu i

- sprzedaży walut stanowi przychód lub koszt Funduszu. W przypadku przewalutowania jednej waluty obcej na drugą obcą wynik z operacji przypisywany jest walucie z której następuje przewalutowanie
- 11) Walutowe kontrakty terminowe oraz swapy na stopę procentową zabezpieczające transakcje na instrumencie bazowym ujmują się w księgach w dniu zawarcia transakcji i wycenia według odpowiedniego modelu wyceny.
 - 12) Zysk lub stratę ze zbycia lokat wylicza się metodą „FIFO”, tzn. pierwsze sprzedawane są instrumenty finansowe o najwyższej cenie nabycia. W przypadku instrumentów wycenianych w wysokości skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, których pierwotny termin zapadalności jest nie dłuższy niż 92 dni jako pierwsze sprzedaje się instrumenty finansowe o najwyższej bieżącej wartości księgowej.
 - 13) Należną dywidendę ujmują się w księgach w dniu Ex-date, czyli w dniu w którym kurs instrumentu został skorygowany o wartość dywidendy.
 - 14) Przychody z tytułu dywidendy ujmują się w kwocie brutto tzn. bez uwzględnienia obciążeń podatkowych w przychodach w korespondencji z należnościami. Kwota potrąconego podatku, według odpowiednich przepisów, stanowi koszt Funduszu w korespondencji z należnościami. W przypadku, gdy należna dywidenda denominowana jest w obcej walucie, podlega ona przeszacowaniu w każdym Dniu Wyceny. Różnice kursowe powstałe w wyniku przeszacowania ujmowane są w korespondencji z przychodami/kosztami. Należność z tytułu dywidendy jest zamykana w Dniu Wyceny, gdy następuje uzgodnienie wyciągu bankowego, na którym widoczne jest finansowe rozliczenie wypłaty dywidendy. Zamknięcie należności następuje w korespondencji z rachunkiem podstawowym (w przypadku należności denominowanych w PLN), lub z odpowiednim rachunkiem walutowym (w przypadku należności denominowanych w walutach obcych).
 - 15) Należność z tytułu zwrotu podatku ujmowana jest w księgach rachunkowych w dniu ujęcia odpowiedniej dywidendy. W przypadku gdy należny zwrot podatku od dywidendy denominowany jest w walucie obcej, podlega on przeszacowaniu w każdym Dniu Wyceny. Różnice kursowe powstałe w wyniku przeszacowania ujmowane są w korespondencji z przychodami/kosztami. Należność z tytułu zwrotu podatku jest zamykana w Dniu Wyceny, w którym następuje uzgodnienie wyciągu bankowego, na którym widoczne jest finansowe rozliczenie zwrotu podatku. Zamknięcie należności następuje w korespondencji z rachunkiem podstawowym (w przypadku należności denominowanych w PLN), lub z odpowiednim rachunkiem walutowym (w przypadku należności denominowanych w walutach obcych).
 - 16) Dniem wprowadzenia do ksiąg zmiany kapitału wpłaconego bądź kapitału wypłaconego jest dzień zbycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa albo wydania lub wykupienia certyfikatów inwestycyjnych, przy zastosowaniu wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa albo na certyfikat inwestycyjny, wyznaczonej zgodnie z zasadą, iż w określonym dniu wyceny nie uwzględnia się zmian w kapitale wpłaconym oraz zmian kapitału wypłaconego, związanych z wpłatami lub wypłatami. Transakcje odkupienia i powiązane z tym odkupieniem zbycia jednostek uczestnictwa dokonywane w tym samym dniu wyceny, jako transakcje nie skutkujące wpływem i wypływem środków pieniężnych z Funduszu, nie są uwzględniane w kapitale wpłaconym i w kapitale wypłaconym Funduszu. Transakcje transferów pomiędzy poszczególnymi certyfikatami inwestycyjnymi uczestnictwa tego samego Funduszu dokonywane w tym samym dniu wyceny nie mają wpływu na kapitał wpłacony i wypłacony Funduszu. Odpowiednie zmiany ujmowane są jedynie w kapitale wpłaconym przyporządkowanym do poszczególnych serii (kapitał wpłacony serii certyfikatów inwestycyjnych, na którą certyfikaty są zamieniane jest zwiększany, zaś kapitał wpłacony serii certyfikatów inwestycyjnych podlegających transferowi odpowiednio pomniejszany).
 - 17) W przypadku zobowiązania z tytułu zbycia papierów wartościowych, przy zobowiązaniu się Funduszu do odkupu, papier wartościowy będący przedmiotem transakcji pozostaje ujmowany w księgach rachunkowych Funduszu. Papiery wartościowe nabyte z udzielonym przez drugą stronę przyrzeczeniem odkupu ujmują się w księgach rachunkowych, o ile zawarta transakcja przenosi na Fundusz ryzyka związane z danym papierem wartościowym. Transakcje typu buy-sell-back uznaje się za przenoszące na Fundusz ryzyka związane z papierem wartościowym będącym przedmiotem transakcji.
 - 18) Przychody odsetkowe od lokat bankowych wycenia się począwszy od dnia zawarcia umowy za pomocą modelu wyceny, a w przypadku terminu zapadalności nie dłuższego niż 92 dni stosuje się wycenę metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
 - 19) Skutek wyceny dłużnych papierów wartościowych po dniu ostatniego notowania na aktywnym rynku zalicza się do niezrealizowanych zysków/strat z wyceny.
 - 20) W przypadku dłużnych papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu na rynku aktywnym zmianę wyceny papieru wartościowego przed dniem pierwszego notowania na rynku aktywnym ujmują się jako niezrealizowane zyski/straty z wyceny. Od dnia pierwszego notowania na aktywnym rynku wynik z wyceny stanowi różnicę między wartością godziwą składnika lokat a jego wartością nabycia. Wynik przeszacowania wartości papieru wartościowego wycenianego w skorygowanej cenie nabycia ustalany do dnia jego pierwszego notowania zostaje wyksięgowany w dniu pierwszego notowania.
 - 21) Skutek wyceny papierów wartościowych denominowanych w walutach obcych, których pierwotny termin zapadalności jest nie dłuższy niż 92 dni wycenianych w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, wykazuje się jako niezrealizowane zyski/straty z tytułu różnic kursowych z podziałem na niezrealizowane różnice kursowe związane z kosztem zakupu papieru wartościowego oraz niezrealizowane różnice kursowe z tytułu przychodów/kosztów odsetkowych. W momencie sprzedaży niezrealizowane różnice kursowe związane z zakupem wykazuje się jako

- zrealizowane różnice kursowe ze zbycia lokat, zaś niezrealizowane różnice kursowe z tytułu przychodów/kosztów odsetkowych stanowią koszty/przychody Funduszu z tytułu różnic kursowych.
- 22) W przypadku sprzedaży dłużnych, kuponowych papierów wartościowych wycenianych z rynku aktywnego lub na podstawie modelu wyceny należności z tytułu przychodów odsetkowych księgowane są w dniu zawarcia transakcji w pełnej wysokości zgodnej z tabelą odsetkową emitenta ustaloną na dzień rozliczenia transakcji.
 - 23) W przypadku sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych w skorygowanej cenie nabycia należności z tytułu przychodów odsetkowych ujmuje się łącznie z wyceną nominalu – według skorygowanej ceny nabycia na dzień rozliczenia transakcji sprzedaży.
 - 24) Bieżąca wartość papierów wartościowych, których pierwotny termin zapadalności jest nie dłuższy niż 92 dni wycenianych w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku których następuje wykup kapitału w ratach, wyznaczana jest zgodnie z przepływami, jakie następują od dnia zakupu do dnia wykupu ostatniej raty, przy czym oszacowań efektywnej stopy procentowej dokonuje się w dacie wypłaty odsetek lub w dacie wypłaty raty kapitału. W dniach wypłaty raty kapitału dokonuje się wykupu odpowiedniej ilości papierów wartościowych stanowiących określony procent ich łącznej ilości będącej w posiadaniu Funduszu. Różnicę powstałą przy wykupie raty kapitału ujmuje się w postaci korekty do przychodów odsetkowych.
- W przypadku papierów wartościowych o wykupie kapitału w ratach i nabywanych w różnych terminach (każdy zakup stanowi odrębną paczkę zakupu), wykupywaną ilość obligacji wyznacza się jako odpowiedni procent ilości papierów wartościowych znajdujących się w danej paczce zakupu. Jeżeli z wyliczeń wynika konieczność dodania lub odjęcia na jednej z paczek pewnej liczby papierów wartościowych, modyfikacji dokonuje się na paczce o największej liczbie papierów wartościowych. W przypadku, gdy występuje kilka paczek o tej samej ilości papierów wartościowych, zaokrąglenia dokonuje się na paczce o dacie zakupu najbliższej w stosunku do dnia wyceny. W przypadku wykupu papierów wartościowych, dla których następuje wykup kapitału w ratach, nie stosuje się metody FIFO.

Papiery wartościowe, których własność została przeniesiona przez Fundusz na drugą stronę w wyniku zawarcia umowy pożyczki papierów wartościowych, stanowią składnik lokat Funduszu. Przychody z tytułu udzielenia pożyczki papierów wartościowych Fundusz nalicza zgodnie z warunkami ustalonymi w umowie. Papiery wartościowe, których Fundusz stał się właścicielem w wyniku zawarcia umowy pożyczki papierów wartościowych, nie stanowią składnika lokat Funduszu. Koszty z tytułu otrzymania pożyczki papierów wartościowych Fundusz rozlicza zgodnie z warunkami ustalonymi w umowie.

W przypadku odkupienia przez Fundusz wszystkich jednostek danej serii, jeżeli wartość odkupienia wynikająca z przemnożenia ilości certyfikatów inwestycyjnych oraz WAN/ju przekracza wartość aktywów netto danej serii, następuje proporcjonalne pomniejszenie aktywów poszczególnych serii certyfikatów inwestycyjnych w celu zapewnienia wystarczającej ilości środków pieniężnych przekazywanych uczestnikom.

b) Metody wyceny aktywów i składników lokat oraz ustalenie zobowiązań, aktywów netto i wyniku z operacji

2. Wycena składników lokat

- 1) Fundusz dokonuje wyceny Aktywów Funduszu oraz ustala Wartość Aktywów Netto Funduszu oraz Wartość Aktywów Netto Funduszu na Certyfikat Inwestycyjny w każdym Dniu Wyceny oraz na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.
- 2) Wartość aktywów netto Funduszu jest równa wartości wszystkich aktywów Funduszu pomniejszonych o wartość zobowiązań Funduszu w dniu wyceny.
- 3) Wartość aktywów netto Funduszu na certyfikat inwestycyjny jest równa wartości aktywów netto Funduszu, w dniu wyceny, podzielonej przez całkowitą liczbę certyfikatów inwestycyjnych ustaloną na podstawie rejestru certyfikatów inwestycyjnych Funduszu w dniu wyceny.
- 4) Aktywa Funduszu wycenia się, a zobowiązania Funduszu ustala się według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej w rozumieniu art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w dniu wyceny, z zastrzeżeniem zasad wyceny aktywów i zobowiązań finansowych:
 - a) pierwotnym terminie zapadalności nie dłuższym niż 92 dni, który to termin dotychczas nie podlegał wydłużeniu, oraz
 - b) niepodlegających operacjom objęcia dłużnych papierów wartościowych kolejnej emisji połączonych z umorzeniem posiadanych przez Fundusz dłużnych papierów wartościowych wcześniejszej emisji.

3. Wycena papierów wartościowych i praw majątkowych notowanych na krajowych rynkach

- 1) Wartość godziwą składników lokat, dla których można oszacować wartość według ceny z aktywnego rynku, wycenia się w następujący sposób:
 - a) jeżeli dzień wyceny jest równocześnie zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku – w oparciu o ostatni dostępny w momencie dokonywania wyceny kurs ustalony na aktywnym rynku w dniu wyceny, z zastrzeżeniem, że gdy wycena aktywów Funduszu dokonywana jest po ustaleniu w dniu wyceny kursu zamknięcia, za ostatni dostępny kurs przyjmuje się ten kurs,

- b) jeżeli dzień wyceny jest równocześnie zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku, przy czym w dniu wyceny nie zawarto żadnej transakcji na danym składniku aktywów, a w przypadku polskich obligacji skarbowych nie wyznaczono kursu fixingowego z 16:30, w oparciu o wiarygodnie oszacowaną wartość godzinową określoną w pkt. 2.
- c) jeżeli dzień wyceny nie jest zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku – według ostatniego dostępnego w momencie dokonywania wyceny kursu zamknięcia ustalonego na aktywnym rynku, w przypadku polskich obligacji skarbowych kursu fixingowego z 16:30, a w przypadku braku kursu zamknięcia lub w przypadku polskich obligacji skarbowych braku kursu fixingowego z 16:30 – innej, ustalonej przez rynek wartości stanowiącej jego odpowiednik, zgodnie z zasadami, o których mowa w pkt. 1b).
Jeżeli, pomiędzy wskazaną w statucie godziną określającą ostatnio dostępne kursy w dniu dokonywania wyceny a momentem zakończenia przeprowadzania procedury Wyceny Aktywów Funduszy zajdą istotne zmiany na rynku lub zostanie powzięta informacja skutkująca znacznie na Wycenę Aktywów Funduszy,
Jeżeli w momencie przeprowadzania procedury Wyceny Aktywów Funduszy brak jest możliwości pozyskania informacji o kursach z godziny wskazanej w statucie Funduszu, wartość godzinową składników lokat notowanych na aktywnym rynku wycenia się w oparciu o ostatnie dostępne kursy z dnia wyceny.
- d) dla polskich obligacji skarbowych do wyceny przyjmuje się kurs fixingowy z 16:30, a w przypadku jego braku kurs transakcyjny (z zamknięcia sesji),
- e) dla zagranicznych papierów dłużnych do wyceny przyjmuje się kurs BGN, jako pierwsze źródło wyboru ceny
- 2) Każdorazowo przy ustalaniu wartości godzinowej celem Funduszu jest możliwie najlepsze jej oszacowanie przy uwzględnieniu posiadanych zasobów oraz możliwości pozyskania odpowiednich informacji. Sposób oszacowania wartości godzinowej jest każdorazowo uzgadniany z depozytariuszem.
Za wiarygodnie oszacowaną wartość godzinową, o której mowa w punkcie 1b), uznaje się wartość wyznaczoną według następującej kolejności, na podstawie:
- a) dla polskich obligacji skarbowych:
- 1) wartości BGN (Bloomberg Generic) oszacowanej przez autoryzowany serwis Bloomberg,
 - 2) średniej arytmetycznej z najlepszych ofert kupna i sprzedaży dostępnych na moment zamknięcia sesji, z tym że uwzględnianie wyłącznie ceny w ofertach sprzedaży bądź w ofertach kupna jest niedopuszczalne – konieczne jest istnienie ofert po obu stronach rynku. Wyliczonej w ten sposób średniej nie zaokrągla się,
 - 3) kursu wyznaczonego w czasie fixingu na otwarcie sesji na rynku Treasury BondSpot Poland
 - 4) kursu przyjętego do wyceny z dnia poprzedniego.
- b) dla pozostałych lokat, niewymienionych w pkt. a):
- 1) średniej arytmetycznej z ofert kupna i sprzedaży dostępnych na moment zamknięcia sesji (jedynie w przypadku, jeżeli spread pomiędzy ofertami: dla udziałowych papierów wartościowych wynosi nie więcej niż 10%, a dla dłużnych papierów wartościowych nie więcej niż 5% z rynku głównego dostępnych w dniu wyceny, z tym że uwzględnianie wyłącznie ceny w ofertach sprzedaży bądź w ofertach kupna jest niedopuszczalne – konieczne jest istnienie ofert po obu stronach rynku. Wyliczonej w ten sposób średniej nie zaokrągla się,
 - 2) kursu przyjętego do wyceny z dnia poprzedniego.
- 3) Składniki lokat, które są notowane na więcej niż jednym rynku aktywnym wycenia się w oparciu o ceny z rynku głównego. Rynek główny określa się w oparciu kolejno o następujące kryteria:
- a) wolumen obrotu na danym składniku lokat w okresie ostatniego miesiąca kalendarzowego,
 - b) liczbę zawartych transakcji na danym składniku lokat w okresie ostatniego miesiąca kalendarzowego,
 - c) ilość danego składnika lokat wprowadzonego do obrotu na danym aktywnym rynku,
 - d) kolejność wprowadzenia danego składnika lokat do obrotu na poszczególnych rynkach,
 - e) możliwość dokonania przez Fundusz transakcji na danym rynku.

Zarządzający danym Funduszem obowiązany jest przekazać do Księgowości Funduszy pisemną informację zawierającą listę rynków, na których Fundusz może zawierać transakcje na danym składniku lokat.

W przypadku braku możliwości wyboru rynku głównego w oparciu o kryteria wskazane w pkt a)-e) powyżej decyzję o wyborze rynku głównego podejmuje Towarzystwo w porozumieniu z Depozytariuszem. Wyboru rynku głównego, uzasadnionego polityką inwestycyjną Funduszu, dokonuje się na koniec każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego.

3.1. W przypadku, gdy papier wartościowy nowej emisji jest wprowadzany do obrotu w momencie, który nie pozwala na dokonanie porównania w pełnym okresie wskazanym powyżej, ustalenie rynku głównego następuje:

- poprzez porównanie obrotów z poszczególnych rynków od dnia rozpoczęcia notowań do końca okresu porównawczego,

- w przypadku, gdy rozpoczyna się obrót papierem wartościowym, wybór rynku dokonywany jest poprzez porównanie obrotów na poszczególnych rynkach z pierwszego dnia wystąpienia obrotów,
- w przypadku zakupu udziałowych papierów wartościowych nowych emisji do momentu wejścia do obrotu na aktywnym rynku ich wartość godziwą wyznacza cena nabycia, chyba że jest możliwa wycena na podstawie ceny z rynku aktywnego nieróżniącego się istotnie składnika, w szczególności o podobnej konstrukcji prawnej i celu ekonomicznym.

3.2. W przypadku, gdy rozpoczyna się obrót papierem wartościowym, zaś na rynku nie wystąpiły jeszcze transakcje, w przypadku występowania ofert kupna i sprzedaży za wartość godziwą uznaje się średnią z tych ofert (jeżeli spread pomiędzy ofertami: dla udziałowych papierów wartościowych wynosi nie więcej niż 10%, a dla dłużnych papierów wartościowych nie więcej niż 5% z rynku głównego dostępnych w dniu wyceny). W przypadku występowania ofert na więcej niż jednym rynku, do wyboru rynku stosuje się zasadę najmniejszego spreadu najlepszych ofert dostępnych w momencie zakończenia sesji z pierwszego dnia wystąpienia ofert.

3.3. Zarządzający danym Funduszem obowiązany jest przekazać do Księgowości Funduszy pisemną informację zawierającą listę rynków, na których Fundusz może zawierać transakcje na danym składniku lokat. W przypadku braku możliwości wyboru rynku głównego w oparciu o kryteria wskazane w pkt a)-e) powyżej decyzję o wyborze rynku głównego podejmuje Towarzystwo w porozumieniu z Depozytariuszem. Wyboru rynku głównego, uzasadnionego polityką inwestycyjną Funduszu, dokonuje się na koniec każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego.

W przypadku zakupu polskich instrumentów dłużnych nowej emisji innych niż obligacje wyemitowane przez Skarb Państwa denominowane w PLN oraz udziałowych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku, do dnia budowy modelu i jego uzgodnienia z depozytariuszem, () za wartość godziwą uznaje się cenę nabycia, z uwzględnieniem pkt 4a, przy czym zmiana metody wyceny na cenę z aktywnego rynku może nastąpić jedynie z początkiem nowego miesiąca, po dokonaniu klasyfikacji danego rynku jako rynku aktywnego,

W przypadku zakupu dłużnych zagranicznych papierów wartościowych nowej emisji w okresie do zakończenia pierwszego miesiąca notowania na rynkach zorganizowanych ich wartość godziwą wyznacza się na podstawie kursu referencyjnego BGN lub w inny sposób uzgodniony z depozytariuszem uwzględniający dostępne dane z rynku.

W okresie pomiędzy dniem ostatniego notowania na rynku aktywnym a dniem wykupu stosuje się cenę wykupu przy założeniu, że ostatnia cena z notowania nie jest niższa niż 95% wartości nominalu. W pozostałych przypadkach wymagana jest dodatkowa analiza.

Dopuszcza się możliwość wyceny udziałowych papierów wartościowych nabytych w drodze nowych emisji według ceny nabycia w okresie do 60 dni kalendarzowych pod warunkiem, że emitent zadeklarował w dokumentach ofertowych zamiar wprowadzenia papierów wartościowych do zorganizowanego systemu obrotu i nowe informacje dotyczące emitenta nie wymagają aktualizacji wyceny w celu wiarygodnego oszacowania wartości godziwej.

4) Papiery wartościowe, w przypadku których nie ma możliwości określenia ich wartości godziwej według metod określonych w pkt. 1-3, oraz dla papierów dłużnych wyemitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 zabezpieczone gwarancją Skarbu Państwa (BGK i PFR) z powodu występujących na rynku GPW istotnych wahań cen i wolumenów transakcji w trakcie sesji niepozwalających w sposób ciągły wiarygodnie oszacować wartości godziwej tych instrumentów, wycenia się według:

- w przypadku aktywów i zobowiązań finansowych, których pierwotny termin zapadalności jest nie dłuższy niż 92 dni oraz niepodlegających operacjom objęcia dłużnych papierów wartościowych kolejnej emisji połączonych z umorzeniem posiadanych przez Fundusz dłużnych papierów wartościowych wcześniejszej emisji – skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości składnika aktywów, przy czym skutek wyceny zalicza się odpowiednio do przychodów odsetkowych albo kosztów odsetkowych Funduszu proporcjonalnie do częstotliwości ustalania wartości aktywów netto w dniach wyceny,
- dla aktywów i zobowiązań finansowych w przypadku, gdy termin zapadalności jest dłuższy niż 92 dni – wartości godziwej uzyskanej po oszacowaniu wartości z wykorzystaniem modeli wyceny poziomu 2 lub 3 hierarchii wartości godziwej, zgodnie z metodyką ustaloną przez Fundusz. W przypadku dłużnych papierów wartościowych do wyceny uwzględnia się wartości z modeli z dokładnością do trzech miejsc po przecinku. ,
- w odniesieniu do instrumentów finansowych o charakterze udziałowym innych niż wymienione powyżej, stosuje się metodę estymacji, powszechnie stosowaną i uznawaną za adekwatną do danego instrumentu finansowego, z uwzględnieniem danych z rynków aktywnych, w tym:
 - ostatnio dostępne ceny transakcyjne na wycenianym składniku lokat ustalone pomiędzy niezależnymi od siebie i niepowiązаныmi ze sobą stronami,
 - metody rynkowe, a w szczególności metodę porównywalnych spółek giełdowych oraz metodę porównywalnych transakcji,

- metody dochodowe, a w szczególności metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
 - metody księgowo, a w szczególności metodę skorygowanej wartości aktywów netto,
- Jeżeli dotychczasowe modele do wyceny nie będą adekwatne do nowego składnika lokat, czas budowy modelu może wynieść do 30 dni kalendarzowych, zaś w przypadku parametryzacji składników lokat wycenianych z zastosowaniem modeli dotychczas stosowanych czas aktualizacji modelu wynosi do 14 dni kalendarzowych, z zastrzeżeniem niestandardowych sytuacji, w których w porozumieniu z depozytariuszem czas ten może ulec wydłużeniu. W przypadku udziałowych papierów wartościowych do wyceny uwzględnia się wartości z modeli z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.
- w przypadku braku możliwości wyceny metodami określonymi w pkt. 4.c) Fundusz podejmie starania by uzyskać wartość oszacowaną przez wyspecjalizowaną, niezależną jednostkę świadczącą tego rodzaju usługi.

Modele i metody wyceny składników lokat Funduszu, o których mowa w pkt. 4.b) -d), podlegają uzgodnieniu z depozytariuszem.

a)

W przypadku składników lokat, dla których wartość godziwą oszacowano według ceny z aktywnego rynku, gdy z początkiem miesiąca uznaje się brak aktywnego rynku, wartość godziwą, do dnia sporządzenia modelu i jego zaakceptowania przez Depozytariusza, ustala się według ceny podobnych aktywów pochodzących z aktywnego rynku lub ceny identycznych lub podobnych aktywów pochodzących z rynku, który nie jest aktywny, o ile zdaniem Funduszu cena ta odzwierciedla wartość godziwą i została przyjęta przez uczestników rynku podczas wyceny danego składnika lokat. W sytuacji braku takich danych za wartość godziwą uznaje się ostatnią, dostępną cenę pochodzącą z rynku aktywnego. Tak ustaloną wartość godziwą przyjmuje się do dnia budowy modelu, o którym mowa w pkt. 4. b)-d) i jego uzgodnienia z depozytariuszem (czas budowy modelu w zależności od skomplikowania – do 30 dni kalendarzowych).

W uzasadnionych przypadkach, gdy w stosunku do wycenianych za pomocą uzgodnionego modelu aktywów występuje rozbieżność w cenach pomiędzy Funduszem a Depozytariuszem, Towarzystwo podejmuje decyzję odnośnie zastosowania wyceny, która może być potwierdzona przez Depozytariusza.

- 5) Wycena papierów wartościowych przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej opiera się na przyszłych przepływach pieniężnych oczekiwanych w okresie do terminu zapadalności lub wymagalności, a w przypadku składników o zmiennej stopie procentowej – do najbliższego terminu oszacowania przez rynek poziomu odniesienia, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów lub zobowiązania w danym okresie. Na każdy dzień wyceny Fundusz ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika lokat wycenianego w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej i uwzględnia je w wycenie. Składnik lokat utracił wartość, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika lokat ('zdarzenie powodujące stratę'), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika lokat, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika lokat zalicza się m.in. uzyskane przez Fundusz informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczące trudności finansowe emitenta,
 - niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłaceniem odsetek lub nominału,
 - wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji finansowej emitenta.
- Jeżeli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości składnika lokat wycenianego w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, bieżącą wartość oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontuje się z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika lokat.

Określając przyszłe przepływy pieniężne oczekiwane w okresie do terminu zapadalności lub wymagalności w szacowaniu utraty wartości danego składnika lokat wycenianego w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, Fundusz określa różne możliwe scenariusze związane z oczekiwanymi przyszłymi przepływami pieniężnymi, jak również ocenia prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prawdopodobieństwa wystąpienia możliwych scenariuszy związanych z oczekiwanymi przyszłymi pieniężnymi sumują się do wartości jeden.

Utrata wartości składnika lokat każdorazowo uzgadniana jest z Depozytariuszem, który ocenia określone przez Fundusz przyszłe przepływy pieniężne oczekiwane w okresie do terminu zapadalności lub wymagalności. Towarzystwo przekazuje Depozytariuszowi posiadane informacje wskazujące na utratę wartości papierów, otrzymane od emitenta (wynikające np. ze sprawozdania finansowego spółki, z prowadzonej korespondencji z emitentem lub pozyskane na spotkaniach z emitentem). Depozytariusz, w miarę możliwości bezpośredniego pozyskania odpowiednich informacji, dokonuje weryfikacji otrzymanych od Towarzystwa informacji bezpośrednio u emitenta papierów wartościowych.

- 6) Dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku, dla których brak jest możliwości ustalenia przyszłych przepływów pieniężnych oczekiwanych w okresie do terminu zapadalności wycenia się według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej określonej w pkt. 4.b). W szczególności wycena dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku opiera się na sprawozdaniach finansowych emitenta oraz innych informacjach związanych z emitentem, mogących mieć wpływ na wycenę.
- 7) W przypadku przeszacowania składnika lokat Funduszu dotychczas wycenianego w wartości godziwej, do wysokości skorygowanej ceny nabycia – wartość godziwa wynikająca z ksiąg rachunkowych stanowi, na dzień przeszacowania, nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia.
- 8) Transakcje reverse repo / buy-sell back i depozyty bankowe wycenia się począwszy od dnia ujęcia w księgach za pomocą modelu wyceny, a w przypadku transakcji o terminie zapadalności nie dłuższym niż 92 dni wycenia się metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości składnika aktywów. Transakcja repo/sell-buy back, zaciągnięte kredyty i pożyczki środków pieniężnych oraz dłużne instrumenty finansowe wyemitowane przez Fundusz wycenia się począwszy od dnia ujęcia w księgach przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
- 9) W przypadku inwestycji przez Fundusz w certyfikaty inwestycyjne/jednostki (tytuły) uczestnictwa innego funduszu („Fundusz bazowy”) niedopuszczone do publicznego obrotu, wyceniane są one według ostatniej ogłoszonej przez Fundusz bazowy wartości aktywów netto na certyfikat inwestycyjny/jednostkę (tytuł) uczestnictwa przy uwzględnieniu wszystkich istotnych zmian wartości godziwej w okresie pomiędzy ogłoszeniem wartości jednostki uczestnictwa, a godziną w dniu wyceny wskazaną w statucie. W sytuacji ogłoszenia przez Fundusz bazowy korekty wyceny certyfikatu inwestycyjnego/ jednostki (tytułu) uczestnictwa wartość ta jest uwzględniana w najbliższej wycenie Funduszu.
- 10) Wszelkie operacje dokonywane przez Fundusz potwierdzone do momentu wyceny są ujmowane według wartości z dnia wyceny.
- 11) Zobowiązania z tytułu nabycia papierów wartościowych, wycenianych w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, wykazuje się do momentu rozliczenia transakcji kupna według wartości nabycia. Papiery wartościowe, wyceniane w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, wykazuje się do momentu rozliczenia transakcji kupna według wartości nabycia.
- 12) Wartość godziwą prawa poboru nienotowanego na rynku aktywnym określa się każdego dnia wyceny według następujących zasad:
- $$\frac{C - B}{L}$$
- C – cena rynkowa akcji w danym dniu,
B – cena emisyjna akcji nowej emisji,
L – liczba pp potrzebnych do nabycia akcji nowej emisji.
- W przypadku, gdy wartość teoretyczna prawa poboru ustalona według powyższego wzoru jest mniejsza od 0, do wyceny przyjmuje się wartość prawa poboru jako 0.
- W przypadku, gdy nie jest znana cena emisyjna akcji nowej emisji, a prawo poboru będzie notowane na rynku zorganizowanym, do wyceny przyjmuje się najniższą możliwą wartość prawa poboru, tj. 0,0001.
- 13) Przed dniem pierwszego notowania na aktywnym rynku prawa do akcji nienotowanych na aktywnym rynku wyceniane są po cenie emisyjnej akcji nowej emisji. Prawa do akcji nienotowanych powstałe w wyniku zamiany praw poboru zakupionych na GPW wyceniane są po cenie emisyjnej akcji nowej emisji powiększonej o koszt nabycia praw poboru.
- 14) Wycena praw do akcji oraz praw do nowej emisji akcji notowanych na aktywnym rynku odbywa się w oparciu o kurs ustalony na aktywnym rynku w dniu wyceny lub w przypadku jego braku w oparciu o publicznie ogłoszoną na aktywnym rynku cenę nieróżniącą się istotnie składnika, w szczególności o podobnej konstrukcji prawnej i celu ekonomicznym.
- 15) Papiery wartościowe zgłoszone do sprzedaży lub wymiany w odpowiedzi na publiczne wezwanie wycenia się na podstawie ceny z wezwania lub warunków wymiany, w przypadku oferty, w której:
- wezwanie obejmuje skup 100% papierów;
 - Fundusz posiada potwierdzone informacje o spełnieniu wszystkich warunków z wezwania;
 - Fundusz odpowiada na wezwanie całą posiadaną pozycją papierów.
- 16) Kontrakty terminowe notowane na aktywnym rynku Fundusz wycenia według zasad określonych w pkt. 1. Kontrakty terminowe zawarte poza aktywnym rynkiem wycenia się według wartości godziwej otrzymanej przy zastosowaniu modelu wyceny.
- 17) W dniu wyceny zobowiązania Funduszu z tytułu wystawionych opcji notowanych na aktywnym rynku ustala się według wartości godziwej wystawionych opcji, wycenionych zgodnie z metodami określonymi w ust. 1-3.
- 18) Zobowiązania Funduszu z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wycenia się według zasad przyjętych dla tych papierów wartościowych.

4. Wycena papierów wartościowych notowanych na zagranicznych rynkach

1. W przypadku nabycia przez Fundusz papieru wartościowego wyemitowanego zagranicą podmiot prowadzący księgi rachunkowe Funduszu określa rynki aktywne tego papieru wartościowego i przedstawia depozytariuszowi do akceptacji informację będącą podstawą wyboru metody wyceny.
2. Aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych:
 - a) wycenia się w sposób określony w pkt. 1-2 „Wycena papierów wartościowych i praw majątkowych notowanych na krajowych rynkach”, przy czym w zakresie kryterium wyboru rynku głównego stosuje się odpowiednio postanowienia pkt. 3,
 - b) wycenia się w walucie kraju notowania lub – w przypadku papierów nienotowanych na aktywnym rynku – w walucie, w której składnik lokat jest denominowany i wykazuje się w walucie polskiej po przeliczeniu według ostatniego dostępnego średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na moment wskazany w statucie Funduszu, w którym określone są ostatnie dostępne kursy,
 - c) wartość aktywów notowanych lub denominowanych w walutach, , dla których Narodowy Bank Polski nie ustala kursu, ich wartość jest określana w relacji do ostatniego dostępnego średniego kursu euro wyliczonego przez Narodowy Bank Polski na moment wskazany w statucie Funduszu, w którym określone są ostatnie dostępne kursy,
 - d) środki pieniężne oraz należności i zobowiązania niedenominowane w złotych wycenia się lub ustala w walucie, w której są wyrażone, a także w walucie polskiej po przeliczeniu według średniego kursu NBP dostępnego na moment wskazany w statucie Funduszu, w którym określone są ostatnie dostępne kursy.
 - e) w celu ustalenia wartości papierów wartościowych notowanych lub denominowanych w walutach obcych wykorzystuje się kursy papierów wartościowych notowanych w walutach obcych i przeliczanych na walutę polską.
3. Tytuły uczestnictwa notowane na rynku aktywnym emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą są wyceniane w sposób określony w ust. 1-2 „Wycena papierów wartościowych i praw majątkowych notowanych na krajowych rynkach”. W innym przypadku wyceniane są według ostatniej ogłoszonej przez emitenta wartości aktywów netto na tytuł uczestnictwa, przy uwzględnieniu wszystkich istotnych zmian wartości godziwej w okresie pomiędzy ogłoszeniem wartości tytułu uczestnictwa, a godziną w dniu wyceny wskazaną w statucie.

5. Stosowane w okresie sprawozdawczym zasady rachunkowości

Sprawozdanie zostało sporządzone według następujących zasad:

1. Sprawozdanie Funduszu sporządzone jest w języku polskim i w walucie polskiej, zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku oraz z formatem określonym przez Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych.
2. Kwoty zamieszczone w sprawozdaniu wykazane są w tysiącach złotych, za wyjątkiem liczby certyfikatów inwestycyjnych podanych w sztukach i wartości aktywów netto na certyfikat inwestycyjny oraz wyniku z operacji na certyfikat inwestycyjny, które podane są w złotych,
3. Sprawozdanie zawiera wynik z operacji Funduszu obejmujący:
 - a. Przychody z lokat netto,
 - b. Zrealizowany zysk (stratę) ze zbycia lokat,
 - c. Niezrealizowany zysk (stratę) z wyceny lokat,
4. Sprawozdanie przygotowane jest zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w polityce rachunkowości Funduszu oraz według metod wyceny obowiązujących na dzień bilansowy.

Sprawozdanie finansowe obejmuje:

1. Wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
2. Zestawienie lokat,
3. Bilans,
4. Rachunek wyniku z operacji,
5. Zestawienie zmian w aktywach netto,
6. Rachunek przepływów pieniężnych,
7. Noty objaśniające,
8. Informację dodatkową.

6. Szacowanie wartości godziwej

Sporządzanie sprawozdania finansowego wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń wpływających na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane wartości aktywów i pasywów oraz kwoty przychodów i kosztów. Szacunki dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne,

dane możliwe do zaobserwowania na rynku oraz szereg innych czynników uważanych za właściwe w danych okolicznościach. Stanowią one podstawę do oszacowania wartości poszczególnych składników lokat, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie ceny pochodzącej z aktywnego rynku.

Szacunki i założenia stanowiące ich podstawę podlegają okresowym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Na każdy dzień wyceny kierownictwo ocenia, czy zaistniały obiektywne dowody utraty wartości składnika lokat. W przypadku ich zaistnienia dokonuje się odpisu aktualizującego.

Szacunki dokonane na dzień bilansowy uwzględniają parametry z tego dnia i poziom ryzyka na ten dzień. Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego istnieje niepewność w zakresie dokonanych szacunków.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku 7,70% aktywów Funduszu zostało wycenionych w sposób inny niż w oparciu o kurs ustalony na aktywnym rynku (na dzień 30 września 2022 roku 2,08% aktywów). Zdaniem kierownictwa wartości bilansowe wszystkich istotnych składników aktywów na dzień 31 grudnia 2022 roku są możliwe do odzyskania.

7. Opis wprowadzonych zmian stosowanych zasad rachunkowości

Dostosowanie polityki rachunkowości do opublikowanego w dniu 31 grudnia 2020 roku Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 grudnia 2020 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych nastąpiło w dniu 1 lipca 2021 r.

Główne zmiany, które zostały wprowadzone wraz z nowym rozporządzeniem dotyczą zasad wyceny instrumentów dłużnych i zawierają między innymi znaczące ograniczenie stosowania w wycenie nienotowanych dłużnych papierów wartościowych metody skorygowanej ceny nabycia wyznaczonej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej na rzecz wyceny według wartości godziwej. Wiązało się to z koniecznością budowy modeli wyceny uwzględniających ryzyko kredytowe emitenta. Wpływ zmian zasad rachunkowości został zaprezentowany w punkcie 6c Informacji dodatkowej.